

tror nemlig ikke, at det er nødvendigt nu for Øjeblikket at gaa dertil, da jeg ikke tror, at Trangen i saa Henseende er saa stor, at det vil være nødvendigt allerede nu at gaa til at ofre 6 Mill. Kr. til at opføre et Slot til Repræsentationslokaler for Kongen og til en Rigsdagsbygning. Jeg tror ikke, at vore finansielle Forhold ere af den Beskaffenhed, at vi have Raad til at udgive et saa stort Beløb i Øjeblikket, og det navnlig ikke, saa længe der staar saa store Reforme for Døren, som Folket kræver, og som vi nødvendigvis maa se saa hurtigt som muligt at faa gennemført, men hvis Gennemførelse kræver ret betydelige Beløb, og navnlig heller ikke af Hensyn til den Økonomi, som synes gældende her, naar der er Tale om Bevillinger til forskellige Øjemed. Jeg skønner ikke, at Trangen til Repræsentationslokaler for Kongehuset er saa overordentlig stor. Vi have jo ikke saa ganske faa Slotte, og naar jeg skal sige min oprigtige Mening, tror jeg, vi her i Landet have Slotte nok til vort lille Land og vort Kongehus og de Forhold, hvorunder vi leve. Et andet er jo, at det er et Spørgsmaal, som i sin Tid maa afgøres, og det Spørgsmaal kan jo ogsaa komme frem, hvorvidt det er hensynfuldt og rigtigt at foretage noget saadant. Jeg kan ikke heller skønne, at Trangen for Rigsdagen nu for Øjeblikket er saa stor, som den har været tidligere. De Midler, som nu i et Par Aars Tid ere ofrede for at skaffe bedre Forhold her, ville jo efter min Betragtning være saa godt som kastede væk, naar vi nu lige straks skulde tænke paa at faa en ny Rigsdagsbygning. Havde man for nogle Aar siden — eller lad mig blot sige for 1 eller 2 Aar siden — draget dette Spørgsmaal frem, vilde jeg for mit Vedkommende have været noget anderledes stillet end nu, fordi jeg, saaledes som vi nu have faaet det indrettet, ikke synes, at vi behøve at have saa overordentlig stor Hast.

Jeg tror nemlig ikke, at det er den Opgave, der staar i første Række for Venstrereformpartiet at bygge Slotte og sørge for Boliger for Rigsdagen; der ligger langt større og vigtigere Opgaver for os. Jeg behøver ikke at nævne det, thi der er nok af dem, vi have Militærvæsenet, der skulde ordnes, og vi have de indirekte Skatter, det er Spørgsmaal, hvor vi hidtil ikke have kunnet vente at faa Højres Medvirkning og Støtte til en forsvarlig Ordning. Saa er der ogsaa en anden Ting, som jeg mener burde staa i allerførste

Række af vore Arbejder, og det er det, at faa det Systemskifte, vi have gjort, noget bedre befæstet, saa at vi kunne være betryggede i Fremtiden for, at saadanne Forhold, som vi hidtil have haft, ikke skulle indtræde. Jeg indrømmer, at det er en vanskelig Opgave at ordne Forholdet saaledes, at slikt ikke kan finde Sted, men endnu have vi ikke gjort det allermindste Forsøg paa noget i saa Henseende, og jeg synes, at det er et af de Spørgsmaal, der maa ligge for fremfor noget andet, at søge at betrygge Forfatningen mod den Slags Bevægelser, som tidligere have fundet Sted, navnlig gennem en Ministeransvarlighedslov, men en saadan have vi ikke hørt noget om. Det at bygge Slot og lave Rigsdagspalæer kunne vi vistnok blive enige om er en uproduktiv Udgift, og saa vidt jeg ved, er det noget, der er blevet gjort gældende fra vor Side gennem en Aarrække, at de uproduktive Udgifter skulle vi søge saa vidt muligt at indskrænke. Jeg mener derfor, at før vi gaa til saadanne Ting som her, maa Forholdet være saaledes, at det paatrænger sig som en Nødvendighed, at faa Sagen hurtigst muligt gennemført; men jeg indser ikke, at Forholdet er saaledes her, og derfor kan jeg ikke være med til at stemme for Forslagets Gennemførelse. Jeg er temmelig klar over, at det gør ikke stort hverken fra eller til, saaledes som Stemningen er her. Det er jo i og for sig uheldigt, naar man som jeg har en alvorlig Overbevisning om, hvad der er rigtigt, men det skal ikke afholde mig fra hverken nu eller i Fremtiden, naar der kommer Forslag frem, som jeg ikke kan give min Stemme, aabent og frit at udtale min Mening. Jeg tror nemlig, at det er nødvendigt at komme til at gøre det, det kunde jo let faa Udseende af, at Reformpartiet var et saadant Parti, hvor alle Hoveder sad under een Hat, nemlig Ministeriets, saa at, naar Ministeriet stemte op, saa tiltraadte vi Dansen, og det tror jeg ikke vilde være heldigt i Længden. Det ligger naturligvis i min Stilling til Reformpartiet, at jeg ikke ønsker, at der skal være stærke Disharmonier inden for Partiet eller stærke Rivninger, men det vilde være unaturligt, om vi skulde kunne forhandle Aar ud og Aar ind om disse mange Spørgsmaal, som foreligge, og stadig være enige allesammen (*Berntsen*: Det vilde være kønt.). Ja, det vilde være kønt, men det er ikke alle, som mene, at det kan lade sig gøre. Jeg tror derfor, vi ikke maa være bange for det, og at det er heldigt og gavnligt, at enhver, som fin-